

rej vest o Jezerškovi smrti prišla od povsem zanesljive strani, takorekoč od očividca, vendar smo izrazili le šibko nado, da se ta vest ne uresniči. Opirali smo to svojo nado na mnoga izkustva, ko celo sobojevniki na bojiščih smatrajo zadetega tovariša za mrtvega, a se pozneje izkazuje, da je obležal le v nezavesti. Ta nada nas je to pot prevarila. Sedaj ni nobenega dvoma več: Egon Jezeršek je mrtev! Položil ga je v grob sovražni projektil. Že v oni vesti smo povedali, koliko izgubo pomenja Jezerškova smrt za tržaško Slovenstvo, posebno pa za naš kulturni ustanovi, za naše narodnošolstvo in naše Sokolstvo, paralelno delujoči za isti smoter; za isti visoki smoter. Saj delujete obe za vzgojo naše mladine — v poštene, značajne sinove in hčere naroda! Videti je trebalo Egona Jezerška na delu; s kakim žarom, kako vnemo, kako neumornostjo je deloval za ideale in smotre, ki jim je posvetil svoje mlado življenje. Zlasti za Sokolstvo v okrožju svetojakobškem pomenja njegova smrt udarec, ki ga ne bo lahko preboleli; odprla se je vrzel, ki jo bo težko izpolniti. Uverjeni smo, da ta vest izzove pravo konsternacijo, najglobljo žalost, med našimi poštenimi Svetojakobčani. Ni ga več!... To je težka, pretresljiva resnica. S kruto roko posega vojna furija ravno v naše vodilne sokolske kroge. Ali so padli ali so po veliki večini ali ranjeni, ali odlikovani — nekateri ponovno. Prav tako, kakor da hoče smrtna kosa na bojišču z našo sokolsko krvjo pisati uničevalno obsodbo nad infernalnimi obrekovalci in denuncianti! Tudi mrtvi Jezeršek je tem bolj — živa priča o krivici, ki se je delala, priča za opravičenost vprašanja, ki so je stavili v zbornici poslanci Korošec, Ravnihar in Rybač zaradi te krivice, ki so jo delali našemu Sokolstvu brezvestni sovražniki in... vlada. Bo li hotela ta poslednja slednjic revidirati svoje naziranje o Sokolstvu in svoje postopanje nasproti tej naši organizaciji? In popraviti tudi storjeno krivico? Kakor hoče! Mi bomo tudi odslej vkljub njej čuvali, branili in negovali svoje Sokolstvo kakor zenico v svojem očesu. To obljubo in prisego smo dolžni pokojnemu Jezeršku, vedoč, da se s tem najprimerneje oddolžimo pokojniku in najlepše proslavimo njegov spomin. Rodovini njegovi, našim šolskim zavodom, njihovemu učiteljskemu zboru in našemu Sokolstvu izrekamo iz globine duše svoje sožalje. Blagi Egon! Kratko je bilo tvoje življenje in vendar bogato na poštenem delu, kakor si bil blag in pošten tudi Ti na tem delu! V prezgodnji grob Ti kličemo naš sokolski: Na zdar!«

Načrt preustrojitve našega šolstva.

VI.

Moje misli o preustrojitvi našega šolstva so sledeče:

1. Naš načrt naj obsega splošno ljudsko izobrazbo z narodno vzgojo.

Podrobneje ga bo izgotoviti potem, ko bomo na jasnem glede dosege jugoslovanskega v deklaraciji zasnovanega političnega cilja.

Sedaj samo tole: Narodni in vzgojni sploh morajo biti odmerjene posebne učne ure. Sedanja šola je preveč učilnica in premalo vzgojevalnica.

Drugi deželni jezik se ne sme gojiti na račun materinščine kot doslej (posebno na Kranjskem).

Praksa mi je vcepila prepričanje, da je po sedanjem šolskem ustroju trirazrednica, kjer se na Kranjskem še ne poučuje nemščina, večjega blagoslova za ljudstvo kot pa štiri- ali petrazrednica.

Vsaj po vseh šolah na deželi bi moral biti uveden nerazdeljeni popoldanski pouk in drugi deželni jezik naj dobi svoje mesto šole po dokončanih učnih urah, predpisanih v normalnih učnih načrtih. — Učiti pa bi se moral na vseh šolah, kjer starši to žele. Izključeni naj bi bili otroci, ki nimajo za jezikovni pouk nikake nadarjenosti. Koliko brezuspešnega truda stane v tem oziru marsikaterega učitelja in učenca.

2. Šolska obveznost ostani kakor jo zahteva dosedanja šolski zakon, neizpremenjena. Le v toliko naj se predrugači, da bi bili otroci po mestih in onih krajih, kjer se ne uporabljajo za kmetijska dela, dolžni obiskovati vsakdanjo šolo osem let; na šolah, kjer imajo kmetijski otroci večino, pa le šest let; a zato pa bi le-ti morali obiskovati še dveletni nadaljevalni tečaj, ki bi moral obsegati vsaj tretjino več ur, kot dosedanje ponavljavne šole po nekaterih deželah.

(Osemletne obveznosti obiskovanja vsakdanje šole za kmetijske otroke naši politični voditelji vsaj mnogo let po vojni ne bodo dovolili).

Obiskovalci nadaljevalnih tečajev naj bi dobili precej jasen vpogled o ustroju države, zlasti pa o oblastih, s katerimi bodo v življenju prišli največkrat v stik, in znani naj bi jim bili osnovni nauki — z vidika prakse — raznih panog kmetijstva. Tudi nauk o higijeni, alkoholnem gibanju in nalezljivih boleznih bi ne smel manjkati.

Kot učitelji teh tečajev bi smele nastopati samo starejše učne osebe, ki so obiskovale tozadevni učni tečaj. Pouk naj bi bil posebno nagrajen. In ker so ti nauki tem sprejemljivejši, čim starejši so otroci, je vsega vpoštevanja vredno mnenje tovariša Pahorja, naj bi trajala učna doba od 8.—14. leta (za vsakdanjo šolo), od 14.—16. leta posebej pa za ta tečaj.

3. Redna predavanja naj se vrše po posebnih, nalašč v to nastavljenih strokovno izvežbanih učiteljih vsaj po enkrat na mesec v vsaki šoli in sicer po deželi od oktobra do aprila, ostali čas po ostalih krajih.

Predavanja naj bi bila nekako nadaljevanje in poglobljanje učne snovi v nadaljevalnih tečajih.

Tudi bi morala biti obvezna za vse nad 18letne mladeniče — prihodnje gospodarje.

Z dvema takima učiteljema v vsakem okraju bi se ljudska izobrazba lahko jako povzdignila.

4. Za vsakih 50.000 prebivalcev naj se ustanovi po ena štirirazredna meščanska šola. Vanjo bi smeli stopiti otroci po šestletnem obiskovanju ljudske šole. Šole naj bi bile strokovne ter odgovarjale individualnim potrebam dotičnega okraja. z njih naj bi se rekrutiral srednji stan.

5. Skrbeti bi bilo za to, da bi bilo vsakemu večjemu talentu, naj bi bil tudi najrevnejših staršev, omogočeno obiskovati srednje in visoke šole. Tu tiči velik nedostatek v dosedanjem šolskem ustroju. Na predlog šolskih vodstev naj bi se em talentom podeljevale deželne, državne ali kakršnekoli ustanove.

6. Učiteljska naj se razširijo na šest otrokov; na njih naj se nastavijo najboljše učne moči, ki naj bi imele posebno posebno doklado, ki naj bi dajale priložnostnemu učiteljskemu 100% višjo naobrazbo nego dosedaj.

Fr. Štefančič.

Enotna šola.

IV.

Enotna šola po svoji vzgojni zahtevi, diferencirana po kulturni in gospodarski potrebi — to mi je bilo vodilo, ko sem narejal maksimalni načrt za naše šolstvo. Poudarjam: maksimalni, zakaj brez tega pristavka se kdo pomilovalno namerje meni idealistu, ki nastavlja teorije za preosnovo, ko nimamo marsikje niti kaj preosnavljati. A mnenja sem, da so mišlinski načrti mogoči le na podlagi maksimalnih, da pa morejo razvojni potek dejne jasno pokazati edinole ti. Sicer pa: Ali mora biti novo poslopje, ki ga hočemo graditi, prav tako ozko in tesno kakor je staro, ki ga zapuščamo?

Priobčeni načrt obsega le ustroj šolstva kot mal donesek za razgovor o splošnem načrtu preustrojitve našega šolstva.

A. Načelo: Narodna šola.

B. Ustroj.

I. Štiriletna splošna ljudska šola (nižja stopnja od 6.—9. leta).

II. Štiriletna splošna ljudska šola (višja stopnja od 10.—14. leta):

a) za manj nadarjene v smislu današnjih štirih višjih stopinj osemrazrednic s posebnim poudarkom stvarnoformalne strani pouka;

b) za nadarjenejše v smislu današnjih neščanskih šol, kjer nastopa poleg stvarnoformalne strani pouka pouk v realnih kot strokah.

III. Strokovni nastavek na II., obvezen za vse učence, ki se ne odločijo za znanstveni nastavek pod V:

a) obče nadaljevalne (kmetijske (za leklice gospodinske), obrtne, trgovske, strokovne šole, v katerih se poleg strokovnega pouka polaga važnost tudi na laljevanje splošne izobraženosti. Pri obisku teh nadaljevalnih šol se učenci strokovno vežbajo praktično doma, pri rokodelcu, obrtniku, trgovcu. To šolo pohajajo vsi učenci po dovršitvi II. a), lahko pa vstopajo vanjo tudi oni, ki so dovršili II. b) če se hočejo takoj posvetiti praktičnemu življenju; drugače je tem odmerjen oddelek

b) nadaljevalne (kmetijske..., umetniške) strokovne šole, v katerih se polaga posebna važnost pouka na stroko. Vanj vstopajo lahko tudi učenci iz II. a), če so se pozneje izkazali v razvoju ter so obiskovali vsaj 4. razred šole II. b). Prestop iz III. a) v III. b) ni omejen.

IV. Strokovni nastavek za III. b): višje (kmetijske...) strokovne šole.

V. Znanstveni nastavek na II.:

Obisk srednjih šol je šestleten, vstop vanje omogočen po učiteljevi presoji učencevih zmožnosti (za dečke in deklice) iz II. a) in II. b)

Ustroj srednje šole je:

a) triletna skupna realna gimnazija (nižja skupina);

b) višja skupina deli učence po zmožnostih in magneju:

a) v humanistično skupino,

b) v realno skupino,

c) v pedagoško skupino,¹⁾ ki je namenjena znanstveni in strokovni izobrazbi učiteljev šol I.—III.

VI. Visoke šole:

a) vse današnje fakultete (znanstvene in strokovne);

b) posebni dveletni pedagoški oddelek, neobvezen za nadaljno znanstveno in strokovno izobrazbo absolventov V. b, 8 in sicer:

eno leto v svrhu poglobitve znanstvene psihologije in vzgojeslovja (posebna predmeta; poizkusna psihologija in pedagogike);

eno leto je, določeno praktičnim vajam.

Ta oddelek visoke šole je namenjen neobvezno učiteljskim kandidatom za II., obvezen učiteljskim kandidatom za III.

Nadaljni izobrazbi učiteljem šol I. in II. služijo posebni brezplačni vseučiliški tečaji na tem pedagoškem oddelku, katerih obisk se zmožnejšim učiteljem olahkoča s posebnimi subvencijami.

Dejal sem že, da je ta načrt šolskega stroja priobčen kot maksimalen, o njegovi izvršitvi naj sodijo činitelji, ki so prvi poklicani skrbeti za narodov dobrobit, t. j. narodova zakonodajna konstitucija. A boljši načrt maksimalen ali minimalen, za stroj našega šolstva morajo biti merodajna načela, ki sem jih priobčil na drugem mestu v tem listu. Zlasti enotna narodna vzgoja v šoli je po tem naceim izvedljiva, zvedljiv pa tudi načrt pouka, zakaj našemu narodnemu šolstvu ne nalaga težko socialna razoranost, kakor je to pri velikih narodih. Saj nam je socialno-politično razločevati le agrarce, industrijalce in mestno ozračje, ki pa se ne ločijo strogo, ter nimamo ne veleagrarcev, ne veleindustrijev in ne velikomeščanov. To nam ne povzroča razrednih bojev (v velikem obsegu) in nam ustvarja lažjo narodno enotnost v posameznostih kakor tudi v celopnostih.

Pavel Fleré.

Nam storjene krivice priznavajo in — obsojajo.

V prilogi k skupni številki 11. in 12. letošnjega letnika lista »Vzajemnost«, glavnemu slovenske duhovščine, beremo te-le besede: »Ali more kdo odobravati, da so pri učiteljskih podporah Slovence ločili katoliške od nekatoliških, nemškimi pa razdelili vsem, naj je bil katoličan, liberal ali ateist. V dno duše nas mora biti ram, da je slovenska katoliška stranka nogla kaj tako nečuvenga zagrčiti!«

Šusteršič in Lampe se pa navzlic in kljub temu ne ganeta, da bi popravila v nebo kričečo krivico, ki jo še vedno razdajata naprednemu učiteljskemu.

Dalje beremo v istem listu: »Ali morete odobravati, da nam je Šusteršič obljubil za eno nemško gimnazijo vse druge slovenske, da smo pa nemško dobili, slovenskih pa še do danes ne?«

Razmere na ljubljanskih deških ljudskih šolah.

Vzgoja in pouk silno trpi ob vojnem času na ljubljanskih ljudskih šolah. V prvem vojnem letu sploh ni bilo pouka, sedaj pa imajo že tretje šolsko leto vse tiri javne deške ljudske šole na razpolago samo eno šolsko poslopje, ono na Lešni, v vseh drugih poslopih so nameščene vojaške bolnišnice. Pouk se omejuje na glavne predmete, ker je imela vsaka šola le 12, letos 14 ur pouka na teden, in večina učiteljskih moči mora poučevati na dveh šolah. Pogosto so se oglašali starši, učitelji in šolske oblasti ter zahtevali, da naj se izroče šolska poslopja svojem namenu. Toda zaman. Po srečni

1) Praktični tozadevni korak je storil s tekočim šolskim letom kr. višji dekliški licej v Zagrebu, kjer so se ustanovili pedagoški letniki, (očen- i s 5. šol. leto.) ter se kot lasten oddelek priklopi- lja višjim (5., 6., 7. in 8.) šolskim letom višjega eja.

ofenzivi na italijanski fronti so se preselele nekatere bolnišnice iz Ljubljane in vojaška oblast je izpraznila že pred enim mesecem poslopje II. mestne šole na Cozovi cesti. Vsakdo bi mislil, da ukrenejo merodajni krogi vse potrebno, da se preseli šola čimprej v lastno poslopje in se razširi pouk in vsaj deloma vrši normalno. Komisija je res takoj po izpraznitvi pregledala poslopje in zaukazala potrebna popravila. A sedaj se za ta popravila nihče ne briga. Pač, dve šolski sobi, kamor so preselili dnevno zavetišče, so hitro posnažili, ker imajo interes nad tem, da druga popravila se ne zmenijo. Če so lahko posnažili dve sobi v dveh dneh, bi lahko priredili v enem mesecu tudi druge sobe za pouk. Mesec dni je poslopje že prazno in zaprto in bo tako ostalo še dolgo, če se bo vsa oblast izročala ljudem, ki gledajo samo na to, kako bi ustregli svoji politični stranki, ni jim pa mar za napredek našega šolstva. Ker se pouk preuredi in razširi, ne bodo mogli poučevati učitelji na dveh šolah, zato bo treba več suplentskih učnih moči. Tudi te so že imenovane, imajo dekrete ter so hotele 3. t. m. nastopiti svojo službo. Pa kaj še. Starejši učitelji, ki poučujejo na dveh šolah, poučujejo še dalje, mlajše moči pa še potikajo po razredih, nekatere poučujejo pod nadzorstvom razrednega učitelja, drugi hospitirajo, tretji imajo praktične vaje in nastope in motijo pouk, da se še te tako bičlo odmerjene ure ne morejo uspešno porabiti. Take so razmere na šolah, kjer gospodari nadzornik, ki je vse prej nego šolsnik. Ali res ni močne roke, da bi napravila red!

Morituri vos salutant!

Pod tem naslovom je priobčil »Učiteljski Tovariš« v 24. številki z dne 30. novembra t. l. uvodnik, kjer slika veliko silo in bedo, ki vlada na nekaterih ljudskih in srednjih šolah zaradi pomanjkanja kuriva. Članek ne obsoja samo rtzmer, ki so zavladale v tem pogledu na Kranjskem, slične ali pa še ostrejše pritožbe nam prihajajo iz drugih slovenskih pokrajin. Od merodajne strani se nam pa zdaj oroča, da je deželna vlada za Kranjsko rade volje in v prvi vrsti nakazala in poslala kurivo vsem šolam, ki so se pri njej zglasile zanj. Ako se pa šolsko vodstvo ni zglasilo, ne more dobiti premoga, ker vlada ne ve, kje je pomanjkanje. Toliko v pojasnilo omenjenega članka in v vednost in ravnanje šolskim vodstvom.

Iz naše organizacije. IZ ZAVEZE AVSTR. JUGOSLOVANSKEGA UČITELSTVA. Skupne zadeve.

Delegate je prijaviło »Učiteljsko društvo za Kranjski šolski okraj«.

Franc Luznar, nadučitelj na Primskovem pri Kranju (glasom Zaveznih pravil); Ivan Jezeršek, nadučitelj v Križah pri Trzinu; Lovro Perko, nadučitelj v Poljanah nad Škofjo Loko.

Gornjegrajsko učiteljsko društvo. Josip Bizjak, nadučitelj v Bočni (glasom Zaveznih pravil), Josip Terčak, nadučitelj v Ksaveriju.

Nekatera društva so že tako otrpnila, da se ne zmenijo za noben poziv!

Zavedni člani, govorite resno besedo s svojimi predsedniki! Delajo naj ali pa odstopijo.

Za delegacijsko zborovanje je poslal tovariš Gangl še en predlog. Tudi o tem predlogu naj se delegati posvetujejo s svojimi tovariši. Glasi se:

III. Predlog glede na ustanovitev Narodnega sveta.

»Učiteljski Tovariš« je priobčil v svoji 13. številki z dne 29. junija t. l. uvodnik, kjer dokazuje nujno potrebo ustanovitve Narodnega sveta, ki bodi v vsakem pogledu našemu javnemu življenju in delovanju za vse naše ozemlje naša najvišja inštanca. Naše glasilo je utemeljilo ustanovitev našega Narodnega sveta posebno z ozirom na našo kulturo sploh in specialno z ozirom na naše šolstvo.

Tudi vse ostalo naše merodajno časopisje se je oglasilo z zahtevno, da je ustanovitev Narodnega sveta za naš celotni narod živa potreba. Kakor smo ločeni po strankarskih naziranjih, vendar moramo priznati, da je na stotine vprašanj, ki se dvigajo preko strank in struj, ki so temveč velepomembna za ves narod tako v kulturnem, kakor v gospodarskem in političnem oziru. Če smo bili večki doslej v tem, da smo z neverjetno skropuloznostjo iskali in izumetničevali to, kar je naše moči cepilo, naše sile razkrajalo in naše vrste trgalo v medsebojnem pobijanju in v negaciji vsega, kar so eni ali drugi dobrega in lepega storili, mi-

slim, da je končno došel čas, ki nam kategorično veleva, da moramo zbrati vse zdrave, značajne in pozitivno delo goječe elemente svojega naroda v borbi za pravice, za svobodo, za kulturni in gospodarski napredek — z eno besedo — za eksistenco svojega ljubljenega naroda!

Dogodki sedanjih dni nas uče, da to, kar je nezdravega, samoljubnega, častihlepnega, gnilega in okuženega v našem narodu, samo sebe meče iz vrst javnih naših delavcev in zastopnikov naših narodnih interesov; torej bo delo zbiranja in združitve toliko lažje in uspešnejše, ker se nam ni bati, da bi izdajstvo in neznačajnost oskrunjali našo narodno čast in da bi hlepenje posameznika po lastnih koristih oviralo smotrno delo vseh narodnih delavcev za blaginjo naroda kot celote! Če smem rabiti primer — evo je! Živi in zdravi sokovi naše narodne krvi so prekipeli in bruhali iz sebe infekcijske kali, da kroži čista, izlečena, čudovorna tekočina življenja po žilah našega narodnega telesa! Treba nam iztočišča tej življenjski energiji, da ne pojde nobena kaplja dragocene te svete krvi v izgubo, nego da bo — kamorkoli jo požene sla in nagon, volja in ukaz — oplojujoče, tvorno, dvigajoče in tolažeče, sama polna življenja, sejala kali življenja in kakor pomlad narodnega preporeda z vehementno silo napojila vso našo zemljo! Treba nam srca, ki mu naj udarec naravnava in dejanja navdihuje ljubezen do naroda, do vseh sestavnih delov njegovih, do vseh stanov in vseh slojev, do zadnjega in prvega, do vsakega brata in vsake sestre, do vasi in do mesta, do koč in hiše, do vseh naših delovnih teles in snujočih duš, do vsake naše zibelke in do vseh naših grobov, do vsega našega narodnega trpljenja, zapostavljanja in izkoriščanja, do naše bodoče moči, veljavnosti in slave z enakim, neugasnim žarom plameneča!

Taka bodi naša osveta v smislu manifestacije naše Zaveze z dne 10. septembra t. l.!

Ni naša naloga, da bi kazali na vse koristi, ki nas čakajo od organizovanega in do skupne blaginje stremečega narodnega dela. O tem naj govore oni, ki so veščaki na polju gospodarskem, političnem, socialnem! Menim, da so rane povsod, ki bi jih ne bilo, ako bi sto rok delalo in pomagalo povsod, koder je delala le ena, a jih je 99 podiralo in uničevalo. Večkrat je pa tudi ene same roke treba, da ugonobi delo množice in delo dolgih let, zlasti ako je ta roka roka tujega človeka, ki je sicer naš kruh, a ki nas sovražni iz polne duše, z dna mrzlega srca. In še huje, ako je ta roka roka potujčenega, od naroda samovoljno odpadlega človeka, ki hoče z zlim dejanjem prevpiti svojo vest in s škodo, nam storjeno, izpričati usposobljenost svojega janičarstva!

Mi kažemo na polje naše narodne kulture, našega narodnega šolstva! Ne bili bi vredni imena, ki ga nosi naš stan, bili bi suhljad na narodnem drevesu, strahopetni zajci in kukavice bi bili, ako bi ne kazali na koroško, štajersko, na primorsko in daljno, daleko stran in ako bi, drgetajoč od užaljenega narodnega ponosa in od sedemžalostnih bolesti ob tisočeri svojih grobovih in ob zibelki našega naroda, ne zahtevali odgovora na vprašanje: »Kaj ste storili, kaj delate z našim narodom? Kje so naše šole?«

Ali je to naše tuje ozemlje, če ljudstvo goji slovansko besedo, v svojem jeziku moli svojega Boga, daje brez pridržka in ugovora cesarju in državi, kolikor zahtevata od njega krvnega in blagovnega davka, a samo niti tiste državljanške pravice nima, da bi šola, ki jo vzdržujejo tudi njegove davščine, po narodnem duhu in jeziku učila in vzrajala njegovo deco? Naše je ozemlje, a tuji so mu gospodarji!

Krivica vseh krivic, da duše materinsko besedo na naših tleh — ono sladko besedo, ki je pesem srca, glasba duše, odjek in izraz radosti in bolesti našega naroda! A namesto nje — kaj prihaja? V čigavo naročje tirajo našo deco — cvet našega polja, zenico naših oči, jutranjo zarjo naše bodočnosti?!

To je naša nacionalna — kulturna tragedija! A naša dolžnost je, da preprečimo v imenu prosvete, državljanke svobode in človečanstva od tujih rok pripravljene konec pogibelji in zatoru, da temveč ostane pravica pravica in zakon zakon! Nič več, pa tudi nič manj! Le spomin na Gosposvetsko polje mora vsem Slovencem velevati k združitvi vseh naših moči v Narodnem svetu!

S tem, da to hočemo mi napredni učitelji, le iznova dokazujemo svojo dobro in resnično voljo, ki smo jo izrekli takrat, ko smo prvič vabili na skupno delo! Da se tedaj ta namera ni posrečila, temu ni kriva Zaveza, ki je iz nje izšel oni klic.

Vzroki so vsem znani, Skupnega dela niso hoteli tisti, ki ga tudi danes nečejo. A mi gremo s svojo namero naprej, držoč se prvotnega svojega načrta glede na skupne stanovske koristi in postavljajoč ga danes na najširšo podlago z apelom na vso našo javnost!

Sklicujoč se na besede, ki jih je naš list priobčil v zgoraj imenovanem uvodniku, in z ozirom na današnja svoja izvajanja naj pokažem samo še na pot, ki naj pokliče v življenje naš Narodni svet! Ta pot drži v državni zbor do Jugoslovanskega kluba! Temu zaupa ves narod, njemu zaupamo tudi mi! In nanj se obračamo, ker je danes edini on reprezentant vsega našega naroda! On se naj zavzame za ustanovitev Narodnega sveta! Druge zahteve nimamo, nego to: **V Narodnem svetu naj bodo združeni zastopniki vseh naših stanov, slojev in organizacij po načelu popolne enakopravnosti in v delu za koristi in vprašanja, ki so lasti vsega naroda na vsakem polju javnega življenja!**

Zato predlagam:

Vodstvu Zaveze naročamo, naj se glasom sklepa Zavezine delegacije z dne 28. grudnia 1917 obrne v vlogo utemeljeno v smislu teh izvajanj in izvajanj v uvodniku »Učit. Tov.« z dne 29. junija 1917, na Jugoslovanski klub v državnem zboru na Dunaju, proseč ga, da ustanovi Narodni svet.

E. Gangl.

Učiteljska gospodarska in kreditna zadruga v Celju naznanja, da so »Naročilni listi« za leto 1918 razposlani ter naj se isti nemudoma vrnejo izpolnjeni. Kdor »Naročilnega lista« ni dobil, naj se oglasi zanj v Liboje, p. Petrovče. Plačali smo za vse člane »Slovenske Matice« iz leta 1914. in 1915. članarino.

Štajersko.

Zveza slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem objavlja s tem izkaz štajerskih slovenskih učiteljskih društev o plačevanju članarine Zavezi avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev v Ljubljani:

Tek. štov.	Ime učiteljskega društva	1913	1914	1915	1916	1917
1	Brežiško-sevniško	18./5. 1913 K 53	23./1. 1915 K 54			
2	Celjsko	26./12. 1913 K 72				
3	Gornjegrajsko	3./11. 1913 K 24	1./1. 1916 K 25	3./7. 1916 K 25	13./12. 1916 K 10	4./4. 1917 K 24
4	Konjiško	12./8. 1913 K 30	23./12. 1916 K 20	23. 12. 1916 K 20	16./3. 1917 K 22	16./3. 1917 K 22
5	Kozjansko	14./1. 1914 K 32	14./1. 1914 K 16			
6	Laško	24./12. 1913 K 68	30./1. 1915 K 70	8./11. 1916 K 40	8./11. 1916 K 40	
7	Ljutomersko	7./6. 1913 K 40	4./3. in 4./5. 1914 K 42	8./11. 1916 K 31		
8	Mariborsko	7./7. 1914 K 78				
9	Ormoško	6./7. 1913 K 35	20./2. in 12./7. 1914 K 42	2./11. 1915, 16./1. 1916 K 34	15./8. in 30./10. 1916 K 34	1. 8., 20. 8. 1917 K 34
10	Ptujsko	2./4. 1914 K 40	2/4. 1914 K 40			
11	Savinjsko	18./8. 1913 in 2./3. 1914 K 27				
12	Slovenjebistriško	24./7. 1913 K 18	2./12. 1914 K 13			
13	Slovenjegraško	13./5. 1913 K 21	4./4. 1914 K 20	1./5. 1917 K 16		
14	Šaleško	8./11. 1913 K 24	24./3. 1914 K 25			
15	Šmarsko-rogaško	7./8. 1912 K 40				
16	Šentlenartsko	14./4. 1913 K 24	22./3. 1914 K 25	11./3. 1916 K 25	11./3. 1916 K 20	17. 7. 1917 K 16
17	Zveza slov. štaj. učiteljev	22./8. 1913 K 10	2./10. 1916 K 10	2./10. 1916 K 10	23./12. 1916 K 10	

Iz tega izkaza, ki ga je Zavezin blagajnik napravil 11. septembra 1917, je razvidno, da so samo 4 štajerska učiteljska društva vso svojo članarino poravnala, ostalih 13 društev pa ne. Nekatera društva dolgujejo članarino celo za 2, 3 ali 4 leta!

Tako ne more iti naprej! Ako so 4 učiteljska društva vso svojo članarino po-

ravnala, je moralna dolžnost vseh ostalih društev, da isto store, saj so razmere po vsem slovenskem Štajerskem približno enake. Seveda morajo predsedniki, tajniki, blagajniki in sploh vsi člani in članice storiti svojo dolžnost, in kljub vojnim razmeram ne smejo rok držati križem.

Zaradi neplačane članarine je blagajna Zaveze prazna in dne 10. septembra 1917 se upravnim odborom niti ni mogla izplačati potnina! Na ta način sami ubijamo s silo svojo stanovsko organizacijo, ki je rodila že toliko lepih moralnih in gmotnih uspehov in katero v sedanjih hudih časih bolj rabimo kakor kedaj poprej. Torej vsi na krov za našo organizacijo! Pred Božičem dobimo izplačani še 2 dokladi — priborjeni od naše organizacije. Takrat naj vsi šolski vodje pobero vso zaostalo članarino za domače učiteljsko društvo in vse še neplačane prispevke za učiteljski vojni pomožni sklad. Blagajniki učiteljskih društev ali kateri drugi odborniki društva naj obvesti vsa šolska vodstva v okraju o stanju članarine in šolski vodje naj takoj pri izplačilu doklad spravijo vse dolgove za našo organizacijo iz sveta!

Kar je bilo v nekaterih okrajih mogoče, se mora izvesti v vseh okrajih, zakaj vsi imamo enake dolžnosti in enake pravice. Zdržite se vsi takoj k novemu življenju in k novemu delovanju, zakaj le stanovi in agilnimi člani in z agilnimi organizacijami bodo dospeli na mesto ob solncu!

Iz Zveze slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem. Obljubljene imamo draginjske doklade še za tekoči mesec, a z razdelitvijo pa nismo nikakor zadovoljni, zakaj pravilo: »Kdor več ima, naj več dobi«, ne sme nikakor obveljati! Posebno velika krivica se godi učitelstvu III. plačilnega razreda. Zveza se je takoj, ko je izvedela za ta načrt, obrnila do vodstva »Lehrerbunda« z zahtevo, da prepreči vsako krivico, ki bi se zgodila učitelstvu, ter uveljavi pri razdelitvi draginjskih doklad načelo: »Enakemu delu, ena-

zna, se ne sme prenesti krivični sistem v novo leto 1918.

Zveza se obrača zopet do vsega učitelstva, naj ne pozabi na naš »Vojni pomožni sklad«, ter prispeva po znanem ključu tudi od novih doklad v ta sklad. Nekatera društva so se dosedaj častno odzvala našemu klicu, nekatera so ga pa popolnoma prezrla. Vsakdo naj se zaveda svojih dolžnosti!

Z ozirom na važnost Zavezinega delegacijskega zborovanja v Ljubljani naj pošljejo vsa društva svoje delegate, ki se zbero na predvečer na kratko posvetovanje.

Vodstvo.

Učiteljsko društvo za ormoški okraj objavlja v nastopnem izkaz prispevkov učitelstva ormoškega okraja za učiteljski vojni pomožni sklad Zveze slovenskih štajerskih učiteljev in učiteljic. V smislu naročila Zveze je darovalo vse učitelstvo ormoškega okraja v jekleni slogi in trdnem tovarištvu (tokrat ni nobeden odklonil tega stanovskega davka!) zahtevane odstotke in sicer v sledeči izmeri:

1. Učitelstvo Ormož - okolica (I. kraj. plačilni razred) 3% od vojne draginjske doklade za leto 1917 in njenega 50% poveška v znesku 74 K 25 h; 2. učitelstvo na Humu (II. kraj. plač. razred) 2% od navedenih doklad, to je 20 kron; 3. učitelstvo v Središču (II. kraj. plač. razred) 2%, to je 50 K; 4. učitelstvo Sv. Miklavž (III. kraj. plač. razred) 1%, to je 22 K 75 h; 5. učitelstvo pri Svetanjah (II. kraj. plač. razred) 2%, to je skupaj 15 K; (od tega zneska pa se je že prej tekom leta 1917 naravnost Zveznemu blagajniku poslalo 9 K; 6. učitelstvo Velika Nedelja (III. kraj. plač. razred) 1%, to je 12 K 75 h; 7. učitelstvo pri Sv. Lenartu (III. kraj. plač. razred) 1%, to je 14 K 55 h; 8. učitelstvo pri Sv. Tomažu (III. kraj. plač. razred) 1%, to je 20 K 60 h; 9. učitelstvo pri Sv. Bolfenku (II. kraj. plač. razred) 2%, to je 40 K; 10. učitelstvo na Rušču (II. kraj. plač. razred) 2%, to je 28 kron. — Skupna vsota vseh darovanih zneskov znaša 297 K 90 h.

Kakor že omenjeno, se je vse učitelstvo ormoškega okraja odzvalo temu stanovskemu davku, akoravno je 40% učitelstva v 3., to je najnižjem plačilnem razredu. Ta uspeh je pripisati agilnemu odboru učiteljskega društva, ki je tozadevno storil svojo stanovsko dolžnost. Ker so razmere po slovenskem Štajerskem povsod malone iste, mora tudi v drugih okrajih biti izvršljivo, kar se je izvršilo v ormoškem okraju. Seveda ne smejo predsedniki, podpredsedniki, tajniki, blagajniki in sploh nobeden tovariš in nobena tovarišica rok križem držati. Krivično in netovariško bi bilo, ko bi plačevali za svojo organizacijo le nekateri okraji, drugi pa bi le uživali! Pričakujemo torej, da plačajo tudi vsi drugi okraji od Zveze predpisane prispevke. Ako pa se sklepom organizacije ne maramo podvreči, potem je organizacija nepotrebna in — proč z njo! Končno še omenimo, da so vsi člani ormoškega učiteljskega društva poravnali svojo društveno članarino in da je zaradi tega tudi društvu moglo svoje obveznosti napram Zavezi in Zvezi poravnati do zadnjega vinarja.

Gornjegrajsko učiteljsko društvo je imelo 2. decembra t. l. svoj redni občni zbor v Gornjemgradu. Po prečitanih dopisih so se v ršile volitve. Ker je dosedaj mnogoletni in za gornjegrajsko učiteljsko društvo velezasluzni predsednik nadučitelj v pok. tovariš Ivan Kelc odklonil zopetno izvolitev predsednikom društva, je bil soglasno izvoljen sledeči odbor: a) predsednik, Josip Bizjak, nadučitelj v Bočni, b) namestnik, Josip Terčak, nadučitelj v Ksaveriju, c) tajnica, Fina Bizjak, nadučit. soproga in učiteljica v Bočni, č) blagajnik, Alojzij Krajnc, učitelj v Smartnem ob Dreti, d) in odbornika, Ivan Kelc, nadučitelj v pok. in vladni komisar v Novi Štiti ter Ivan Pušenjak, šolski vodja v Šmihelu nad Mozirjem. K zborovanju Zaveze avstr. jugoslovanskega učitelstva odpošlje društvo kot delegata tovariša Jos. Terčaka, nadučitelja v Ksaveriju. Ob sklepu občnega zbora se je zahvalil tovariš Jos. Terčak v imenu vseh članov gornjegrajskega učiteljskega društva bivšemu predsedniku Iv. Kelcu za njegovo dolgoletno in plodonosno delovanje v prid stanovski organizaciji, katero zahvalo so navzoči društveniki zaključili s prisrčnimi klici: »Živel naš Kelc!« O neumornem delovanju bivšega predsednika, izvršnega učitelja itd. se poroča v priliki kaj več.

I. B.

—š— **Učit. društvo za politični okraj Ljutomer** zboruje v četrtek, dne 20. decembra popoldne ob 1. uri pri Sv. Križu. Na dnevnem redu je razgovor o »Načrtu preustrojitve šolstva« in o Zavezinem »Poslov. redu«. — Z ozirom na važnost teh točk pričakuje mnogobrojno udeležbo vodstvo.

Kranjske vesti.

† **Janez Saje.** V visoki starosti 83 let je umrl dne 23. novembra t. l. v Št. Jerneju na Dolenjskem nadučitelj v pok. in posestnik Janez Saje. Pokojnik nam je bil drag in ljub tovariš, vesten učitelj, dober gospodar in zvest sin svojemu narodu. Učiteljeval je 48 let, 31 let v Št. Jerneju. Pod njegovim vodstvom se je ondotna šola razširila od ene na štirirazrednico. Z besedo in dejanjem je deloval za ugled učiteljskega stanu med ljudstvom. Vsak napredek v tem pogledu ga je jako razveselil. Zanimal se je tudi posebno za sadjarstvo. 51 let star se je udeležil 1885. učiteljskega tečaja na vinarski in sadjarški šoli na Slapu, V tej stroki kmetijstva je imel pri svojem delovanju lepe uspehe. Blagemu tovarišu bodi ohranjen v naših vrstah časten spomin!

—r— **Iz c. kr. ljubljanskega mestnega šolskega sveta.** Iz redne seje c. kr. mestnega šolskega sveta, ki se je vršila v torek, dne 20. novembra 1917, smo prejeli nastopno poročilo: Predsednik proglasi sklepčnost, otvori sejo ter sporoči, da je ljubljanska šolska mladina dne 4. novembra 1917 s slovesno službo božjo praznovala god Nj. Veličanstva cesarja Karla I. in dne 18. novembra 1917 s slovesno zahvalnico rešitev Nj. Veličanstva cesarja Karla I. iz smrtne nevarnosti ter da se jutri udeleži žalne maše Nj. Veličanstvu cesarju Francu Jožefu I. Zapisnikar oglašuje bistvene kurencije in pöve, kako so bile rešene, kar se vzame na znanje. Odobri se zapisnik zadnje seje z dne 29. septembra 1917. Prošnje za dovolitev daljših dopustov nekaterim učiteljem, oziroma učiteljicam je c. kr. deželnemu šolskemu svetu priporočilno predložiti v ugodno rešitev. Francu Maroltu, stalnemu učitelju na IV. mestni deški šoli se pripozna VI. petletnica, Ivanki Cegnarjevi, stalni učiteljici na mestni slovenski dekliški šoli, II. petletnica, Mariji Luckmannovi, sedaj stalni učiteljici na mestni nemški dekliški šoli, I. začasna petletnica. C. kr. deželnemu šolskemu svetu se ima predlagati, da se tudi leta 1918, vsled izrednih razmer ne vrši okrajna učiteljska konferenca. Zavzame in c. kr. deželnemu šolskemu svetu se predloži v odobrenje stališče glede postopanja glede pri zopetnem vzprejemanju mladine v šolo, ki ima odpustnico. Pri tej priliki se uvažuje resolucija, da je pri predčasnem odpuščanju iz vsakdanje šole imeti strožjo mero. Poročilo o nadzorovanju zasebne deške šole pri oo. Salezijan-cih na Rakovniku in pa III. mestne deške šole v šolskem letu 1916/17 se vzameta na znanje in se predložita c. kr. deželnemu šolskemu svetu v končno odobrenje. Poročilo o dnevnih zavetiščih za upravno leto 1916/17 se vzame na znanje in se ima c. kr. deželnemu šolskemu svetu predložiti. Poročilo o uredbi razširjenega pouka na I., II., III. in IV. deški ljudski šoli in na mestni slovenski in nemški dekliški osemrazrednici povodom zopetne pridobitve poslopja II. mestne deške šole v učne namene se odobri in predloži c. kr. deželnemu šolskemu svetu. Tem povodom se imenuje za te šole več provizor-nih in suplentskih učnih moči proti naknadnemu odobrenju c. kr. deželnega šolskega sveta. Ko se pojasnijo in rešijo še nekatere administrativne in gospodarske zadeve, zaključí predsednik sejo.

Štajerske vesti.

—š— **Naš tovariš Ivan Glinšek,** učitelj v Št. Jurju pod Donačko goru je imenovan za stotnika.

—š— **Premene pri učiteljstvu.** — Učitelj v Šmartnu pri Vurbergu, Oton Kovarčič, je postal nadučitelj v Kostivnici; učitelj v Št. Rupertu v Sl. G., Feliks Škrjanc, je postal nadučitelj istotam; začasni učitelj v Št. Pavlu pri Preboldu, Avg. Šilih, je postal tam definitiven, isto tako prov. učitelj v Dolu, Mart. Čander, prov. učit. pri sv. Štefanu v okraju Šmarje, Ant. Funk, prov. učit. pri Sv. Antonu v Sl. G., Fr. Čuček ter prov. učit. pri Sv. Benediktu v Sl. G., Fr. Kramer. —

—š— **Povišanje.** — Bivši učit. na okr. deški šoli v Celju, kad.-aspirant Jos. Zagar, je postal praporščak pri 6. črnov. pešp.

Ob IV. štaj. voj. dnevu so darovali dečki na okol. šoli v Celju 52 K 78 vin.

IZ ZASEDENE SRBIJE.

Učitelji vojaki so videli in doživeli marsikaj. Z vsemi avstrijskimi narodi so se spoznali in precej jih opraviča svojo vojaško službo v zasedenih deželah. Slovenskih učiteljev imamo tudi nekaj v Srbiji, kjer opravljajo svoj civilni poklic.

O srbskem šolstvu je lansko leto temeljito poročal tovariš nadporočnik Hude,

ki je v Čačku kot okrožni šolski nadzornik. On zastopa mesto kot ga naši c. kr. okrajni šolski nadzorniki. Imamo pa tudi »nadzornike« bolj pohlevne sorte. Nekaterim imponira naslov tako, da delajo, ali vsaj hočejo delati tudi doma reklamo in slepomišiti s svojo »učenostjo«. Da pa ne bode kdo sodil krivo razmer in imel navsezadnje kake pomisleke proti naši vojaški upravi, naj omenimo na tem mestu, da so takozvani »Bezirksschulinspektoren« (kateri naslov si s a m i nadevajo) učitelji voditelji na šoli v središču okraja. Vojaška oblast jih imenuje Bezirksschulleiter. Imajo ap poleg tega dolžnosti naših krajin šolskih nadzornikov.

Toliko torej o tistem pedagoškem »veleumu«, ki dela neke pri nas strahovito reklamo zase in že nemara čaka, da se vrne po vojni na kako izpraznjeno nadzorniško mesto.

Šolstvo se v Srbiji pod našo upravo prav lepo razvija in nastavljenih je poleg nekaj naših učnih moči tudi mnogo bivših srbskih.

Splošni vestnik.

Poletna oprostitev ljudskošolskih učiteljev od vojaške službe. Naučni minister dr. Cviklinski je zaradi pomanjkanja učiteljev izjavil v naučnem odseku, da bodo državni, deželni in občinski učitelji, ki niso sposobni za službo na fronti in ki služijo v zaledju, začasno oproščeni od vojaške službe z 31. decembrom 1917 do 15. julija 1918.

Izplačevanje 70milijonske učiteljske doklade se boče pri nas, kakor se čuje, precej zakasnilo. Določeni termin **15. december** bi se za učitelje — očete in samce — lahko vzdržal, če bi se edinole bolj zamotane rodbinske razmere nekoliko odložile. Upamo, da se sedaj ne bode delala razlika med omoženimi učiteljicami in hčerami učiteljicami, ki pa tudi stanujejo pri očetu-učitelju.

Razgled.

— **Nov mladinski list za zabavo in pouk srednješolske mladine** prične izdajati društvo hrv. srednješolskih profesorjev. List bo prinašal originalne spise iz hrvatske, srbske in slovenske književnosti in najboljše prevode iz svetovne književnosti.

— **Visoko tehniško šolo** ustanove v Zagrebu. Načrti so že gotovi in bodo v kratkem času predloženi hrvatskemu saboru v pretres.

— **1600 novih mažarskih šol** ustanove Mažari v obmejnih županijah, imajo nalogo mažarizirati. Največ teh šol bo na Erdeljskem. Za te šole, na katerih bo poučevalo 3000 učiteljev, je v proračunu 4 milijone 200.000 K. Razen teh šol ustanove tudi 800 otroških vrtcev. Ta načrt se mora izvesti v 5. letih. Za tekoče proračunsko leto imajo v načrtu ustanovitev 400 ljudskih šol in 200 otroških vrtcev.

— **Savez dalmatinskih učiteljskih društev** je začel izdajati svoje glasilo »Pokret«. V prvi številki, ki nam je došla, se z ostro a dostojno besedo poteguje dalmatinsko učiteljstvo za zboljšanje svojega žalostnega gmotnega položaja. Vrlim dalmatinskim tovarišem želimo v tem trdem boju najlepših uspehov in srečnejših dni.

Književnost.

Naš mladinski list »Zvonček« prinaša v skupni 9. in 10. št. letošnjega letnika to-le lepo in zanimivo vsebino: Jos. Vandot: Večerna molitev. (Pesem.) Jos. Vandot: Peterček. (Pesem.) Mar. Bartolova: Nenač na delu. Karel Širok: Plavajo mi barčice... (Pesem.) Stric Tine: Čudovite živali iz današnjih in pradavnih dni. (S slikami.) Nedin Sterad: Na Krnu. (Pesem.) Hasan-Aginica: Prvi sneg. Fran Žgur: Jezdec. (Pesem.) Ivo Trošt: Štirje zakladi. (S sliko.) F. Palnak: Slike iz živalstva. (Dalje.) Ivan Dobravec: Dedek in vnuk. (Pesem.) Fr. Rojec: O roki, ki je udarila mater. (Narodna legenda.) Fr. Rojec: Pozdrav iz južnih krajev. (Pesem.) Mara Lamutova: Poljsko cvetje. Fran Žgur: Zvezdice. (Pesem.) Fr. Rojec: Jesenski dež. (Pesem.) Pouk in zabava. Kotiček gospoda Doropoljskega.

Najlepše darilo naši mladini za božič. V začetku decembra izda Tiskovna zadruga Fr. Milčinskega zbirko pravljic »Tolovaj Mataj«. Naša mladinska književnost šteje Milčinskega med svoje najboljše pisatelje; zakaj malokateri je pogledal tako globoko v otroško dušo, malokdo ji zna pripovedovati mikavnejše, bolj pesniško izbrano. Prva knjiga »Pravljice« istega pisatelja, izdana pred par leti, je dosegla popoln uspeh; še z večjim upravičenjem ga smemo pričakovati od

najnovejše zbirke 20 pravljic, resnih in veselih, podanih s čudovito plastiko jezika, ki ga bo užival s-pravo naslado tudi vsak izobraženec. Ivan Vavpotič, priznani naš umetnik-illustrator, je opremil knjigo s 15 risbami, kakršnih še do zdaj ni imela nobena slovenska knjiga za mladino. In tako ne bodi šolske knjižnice in ne slovenske hiše, kamor bi ne prinesel »Tolovaj Mataj« v nevseselo sedanjost trenutkov radostnega pozabljenja in redkega užitka! Knjiga se naroča pri »Tiskovni zadrugi v Ljubljani«, in sicer jo dobe naročniki, ki pošljejo denar do 10. decembra t. l. po nakaznici ali priloženi poštni položnici vezano za 4 K 70 vin. Po knjigar-nah se zviša cena knjigi na 5 K 20 vin. in 10% knjigotržno draginjsko doklado.

Za Krekov spomenik: Fran Luznar, nadučitelj na Primskovem pri Kranju 10 K; Vilibald Rus, učitelj v Kranju 5 K; Klotilda Kunasz, učiteljica v Suhorju pri Košani 5 K. Dosedaj nabranih 100 K.

Za Okrevališče ob Adrij je daroval Vilibald Rus, učitelj v Kranju mesto cvetja na grob svojemu prijatelju in sorodniku gosp. Karlu Žužku 10 K.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radivoj Korene.
Last in založba »Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva«.
Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Naš denarni zavod.

Geolo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 30. dec. 1917 K 193.006.73.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/2. do 1/2.6. ure popoldne.

Knjigoveznica

Anton Janežič

Ljubljana

Florljanska ulica 14

se priporoča sl. šolskim vodstvom in gg. učiteljem za izvrševanje vseh v knjigoveško stroko spadajočih del.

Žalostnega srca in solznih očí naznanimo vsem, ki so poznali gospoda

EGONA JEZERŠKA,

bivšega učitelja na šoli družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu in poročnika v polku gorskih strelcev, odlikovanega z vojaškim zaslužnim križcem 3. vrste, priznanjem pohvale in Karlovim križem za čete, da je umrl dne 15. listopada t. l. ob reki Piave, zadet v glavo od sovražnika. Bil je ljubeč soprog, vdan sin in dragi brat. Braneč svojo domovino je legel v tujo zemljo, od kjer pa bo prepeljan v zemljo slovensko, predrago deželo, ki jo je ljubil presrčno ves čas. V neizmerni boli prosimo tihega sožalja.

KRIŽ pri TRŽIČU, dne 1. grudnia 1917.

Marinka, soproga.

Ana in Janko, stariši, Vinko v ruskem vjetništvu in Janko, brata.

Darinka, Anica, Stanka, Danica in Vera, sestre.

Schüllerjevi ekstrakti za črnilo

dobro in poceni! Najpripravnije in najceneje dobavljanje dobrega črnila za šole.

Tekoči ekstrakt št. 2 1 liter K 7 50 (za 10 do 20 lončkov črnila). — »Efesin«, specialn, črn, 1/2 kg K 12— (za 30 lončkov črnila). — Ekstrakt za kovinsko črnilo — rdeč, zelen, moder, 1 steklenica 50 v (za 1/4 l črnila) — »Efesin« l, črn, 1 zavitek K 7 50 (za 10 litrov izvrstnega pisarniškega črnila).

Reform-kreda (Hoschkora), lak za šolske table po izvornih cenah.

Tvornica za črnilo Franc Schüller, Amstetten (N.-Avstr.).

Schüllerjeve tvorniške izdelke priporoča upravništvo vsem šolam najtopleje.

Največja slovenska hranilnica!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

je imela vlog koncem leta 1916 K 55.000.000—
hipotečnih in občinskih posojil „ 30.600.000—
rezervnega zaklada „ 1.500.000—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje najvišje po

4%

večje in nestalne vloge pa po dogovoru.

Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo

c. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 5%, izven Kranjske pa proti 5 1/4% obrestim in proti najmanj 1% oziroma 3/4% odplačevanju na dolg.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno **Kreditno društvo.**